

آبونه شرائطی

ممالك عثمانیه ده سنه لکی (۶۵) ، آلتی
آیلغی (۳۵) غروشدر .
ممالك اجنبیه ده سنه لکی (۱۷) ، آلتی
آیلغی (۹) فرانقدر .

اداره خانه

باب عالی جاده سنده دائره مخصوصه

اخطارات

آبونه بدلی پشندر .

§

مسلكه موافق آثار مع المصنویه قبول
اولنور . درج ابدله یں یازیلر اعاده
اولونماز .

المجله

س ۶ ۱ ۳ ۳ ۰ ۱ ۳ ۳ ۰ ۱ ۳ ۳ ۰

دینی ، فلسفی ، علمی ، ادبی سیاسی هفته لق مجموعه اسلامیه در .

والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم

صاحب و مدیر مسئول : ح ارباب اشرف

اتبعون اهدکم سبیل الرشاد

عدد ۲۸۵

۳۰ ربیع الاول ۱۳۳۲

پنجشنبه

۱۳ شباط ۱۳۲۹

جلد ۱۳

اخطارات

رساله مزدن آلتدیغی کوسترملک شرطیلله
بتون یازیلر هرهانکی برغزته طرفندن
اقتباس اولونه ییلیر .

§

مکتوبلرک ، امضالری واضح و اوقوناقلی
اولمسی و آبونه صره نومروسی محتوی
بولونمسی لازمدر .

§

ممالك اجنبیه ایچون آبونه الاولنر
آدرس لرینک فرانسزجه ده یازلمسی رجا
اولنور .

§

پاره کوندرلدیکی زمان نه یه دائره اولدیغنک
واضحاً بیلدیرلمسی رجا اولنور .

اقتصادیات

عجبا بومزیتلر بزده واری ؟

آرتق دوشونہ بیلن ہر کس آکلادی کہ استقبالك قور تارلمہ سی، ملتک
باشامہ سی، مملکتک بلنی طوغریلتہ بیللمہ سی ہر شیدن اول اقتصادیات
عالمده غلبہ ایتہ مزہ متوقفدر .

شوکت و عظمتک اک یوکسک درجہ سندہ بولان بر ملت بیلہ :
اقتصادیات ساحہ سندہ کیری قلمش اولورسہ : عاقبتدن امین اولمق حق
سحار دکدر . او، دائما قورقونج بر استقبالك تہدیدینہ معروضدر . بو
کونکی شوکت و عظمتی، یارینکی ذات و سنالتک تعقیب ایتسی محققدر .
فقط، بر ملت کہ - ایسترسہ محکوم موقعندہ بولونسون -
اقتصادیات ساحہ سندہ دیو آدیملریلہ یوریمکہ باشلامشدر، بوکون محکوم
اولسہ بیلہ : یارین اک یوکسک درجہ بہ اعتلا ایدہ بیلیر ! ...

بز، بو ایکی حقیقتک اک سوزشلی صدمہ لریلہ ایکلہ دیکمز،
ایکلہ مکدہ اولدیغمز ایچون؛ نظر انتباہمزی داہا چوق آچغہ مجبورز .
ایچمز دہ یتیشن، بزم اولدیغنی ادعا ایتدیکمز مملکتک ثروت
منبعلرینی ضبط ایدن، اقتصادیاتدہ کی ہیچاکمزدن استفادہ ایدہ رک
حیات طمارلریمزی نئمن سولولکرک، بوکون باشمزی آزہ جک بر
موقعہ اعتلا ایتمش اولدقلرینی کوروب ملوریرکن حالا اسکی اعتیادی
براقرز، اسکی ذہینتی ترک ایتمزسہک ہر تورلو حقارتلرہ، ہر نوع ذلتلرہ
مستحق اولدیغمزی، جہاندن بر نصیبہ ہستی بکلہ مک حقندن محروم
بولندیغمزی بالفعل کوسترمش اولمزمی بز ؟

نرمہ مز آغالغک، ثروتسز بکلمکک، آج افندیلمکک یانقویہ اسیر،
دیمرتییہ خدمتکار اولمقندن باشقہ چیقار یولی بوقدر . بو حقیقتی آرتق
آکلاملی بز ! قوری عنوانر، . یالانچی شانلر آرقہ سندن قوشانلرک
خیبت و خسراندن باشقہ نصیبہ لری اولہ مز !

بہودہ قوروتتیہ نہ حاجت ! الیمزدہ قالان شو بدبخت پارچہ نک
صاحبی اولدیغمز ظنیلہ اویالانہ جغزہ بر آ ز فسمزی اوکمزہ . عقلمزی
باشمزہ آلہرق دوشونہ جک اولورسہق بومملکتدہ حاکم دتل، محکوم
اولدیغمز حقیقتنی بوتون حرارتیلہ حس ایتیمزی بز ؟

آنادولینک اک ہجری برکوبندن پانتختک - مدبدب محلاتنہ قدر
بریر کوستریلہ بیلیم کی اورادہ سنا کن اولان مسلمانلر اسیر موقعندہ
بولونمسونلر ! انادولیدکی کویک حیات طمارلرینی نئمن بقالک دکاندن
آجیلان مجرا، از میرک قوردون بوسندن، استانبولک بک اوغلی جادہ سندن
کچن کاریزلرلہ برلشہرک آتشیہ منہی اولدیغنی حالا ادراک ایدہ مہمش
ایسہک بوکونکی نکبتک یارینکی انقراضلہ نہایتلہ جک نہ ہیچ شہہ ایتیمہ لم !
آطہ لری یونانہ قازاندران نہ اوروپانک سیاستی، نەدہ وہ نیزہ لوسک
مہارتیدر . آطہ لری یونانہ باغلایان تورکیادہ یاشایان مسلمانلرک غفلتی،

ومما ینفی تعلمہ للرجال فن الخط والكتابة فالكتابہ مکروہۃ للنساء لقولہ
علیہ السلام (لا تعلموا النساء الخط) فجیر تسنیم ص ۷۵ وقالت عایشہ رضی اللہ
تعالی عنہا قال رسول اللہ صلی اللہ تعالی علیہ وسلم (لا تنزلونہن فی الغرف ولا
تعلمونہن الكتابة وعلومہن سورة النور والغزل) روح البیان جلد ثانی ص ۷۴۳
عن عائشہ رضی اللہ تعالی عنہا قالت قال رسول اللہ صلی اللہ تعالی علیہ وسلم (لا تنزلوا
النساء الغرف ولا تعلمونہن الكتابة وعلومہن الغزل وسورة النور) تفسیر خازن
جلد ثالث ص ۳۷۳ وسئل رحمہ اللہ تعالی ما حکم تعلیم النساء الكتابة فی وسط الواحدی
اول سورة النور ما یدل علی عدم الاستحباب هل هو صحیح اوضیف فاجاب بقولہ
هو صحیح فقد روی الحاکم وصححه البیہقی عن عائشہ رضی اللہ تعالی عنہا ان النبی صلی
اللہ تعالی علیہ وسلم قال (لا تنزلونہن فی الغرف ولا تعلمونہن الكتابة یعنی
النساء وعلومہن الغزل وسورة النور) ای لا فیہا من الاحکام الکثیرہ المتعلقہ
بہن المؤدی حفظہا وعلماہا الی غایہ حفظہن عن کل فتنہ وریبہ کما هو ظاہر لمن
تدبر ہا وروی الحکیم الترمذی عن ابن مسعود رضی اللہ تعالی عنہ ان النبی صلی
اللہ تعالی علیہ وسلم قال (لا تسکنوا نساءکم الغرف ولا تعلمونہن الكتابة) وخرج
الترمذی الحکیم عن ابن مسعود أيضا رضی اللہ تعالی عنہ انہ صلی اللہ تعالی علیہ
وسلم قال (مرأقمان علی جاریۃ فی الکتاب فقل لمن یصل هذا السیف ای حتی یدخ
بہ وحینئذ فیکون فیہ اشارۃ الی علۃ النہی عن الكتابة وہی ان المرءۃ إذا تعلمہا
توصلت بہا الی اغراض فاسدہ وامکن توصل الفسقۃ الیہا علی وجہ اسرع وابلع
واخوع من توصلہم الیہا بدون ذلک لان الانسان یبلغ بکتابتہ فی اغراضہ
الغیرہ ما لم یبلغہ برسولہ ولان الكتابة اخفی من الرسول فکانت ابغ فی الحیلۃ
واسرع فی الخداع والمکر فلاجل ذلک صارۃ المرأۃ بعد الكتابة کالسیف الصیقل
الذی لا یمر علی شئ الا قطعہ بسرۃ فکذلک من بعد الكتابة تصیر لا یطاب
منہا شئ الا کان فیہا قابلیۃ الی اجابۃ الیہ علی ابلغ وجہ و اسرع ثم مامر
من الاحادیث یخصص حدیث ابن النجار عن ابن ہریرہ رضی اللہ تعالی عنہ ان رسول
اللہ صلی اللہ تعالی علیہ وسلم قال (ان من حق الولد علی والدہ ان یعلمہ الکتاب ای
الكتابة وان یحسن اسمہ وان یزوجه اذا بلغ) فقولہ ان یعلمہ الکتاب ای الكتابة
خاص بالولد الذکر واعلم ان النہی عن تعلیم النساء للكتابة لا ینافی طلب تعلیمہن القرآن
والعلوم والادب لان فی ہذہ مصالح عامۃ من غیر خشیۃ مفسدۃ تلود علیہا بخلاف الكتابة
فانہ وان کان فیہا مصالح الا ان فیہا خشیۃ مفسدۃ ودرء المفسد مقدم علی جلب المصلح
واخرج ابو نصر عبد الکرم الشیرازی فی فوائدہ والدیلمی وابن النجار عن علی کرم اللہ
وجہہ ان النبی صلی اللہ تعالی علیہ وسلم قال (أدبوا اولادکم علی ثلاث خصال حب نیکم
وحب اہل بیتہ وقراءۃ القرآن فان حملۃ القرآن فی ظل اللہ یوم لا ظل الا ظلہ مع انبائہ
واصفیائہ) فان قلت أخرج ابو داود عن الشفاء بنت عبد اللہ قالت دخل علی النبی صلی اللہ
تعالی علیہ وسلم وأنا عند حفصۃ فقال لی علمتہا رقیۃ النحلۃ کما علمتہا الكتابة وهذا یدل
علی تعلیم النساء الكتابة قلت لیس فیہ دلالة علی طلب تعلیمہن الكتابة وانما فیہ دلیل
جواز تعلیمہن الكتابة ونحن نقول بہ وانما غایۃ الامر فیہ ان النہی تنزیہا لا یقرر من
المفسدۃ المترتبۃ علیہ واللہ سبحانہ أعلم الفتاوی الحديث ص ۶۲

بالادہ درج ایلدیکم حدیث شریفلر صحیح اولوب اولمقلری،
موضوع وغیر موضوع بولونقلری، نہ درجہ قوتلی ویاضعیف اولمقلری
بندہ عاجزیدن اصول حدیثدہ عالم وفاضل، کامل ودوربین علمای
ذوی الاحترامک پیش نظر لرینہ عرض اولتور . أعقل الرجال لا یستغنی
عن مشاورۃ العقلاء .

بوسنہ برچقہ مدرسہ

ابراہیم بکویج عبدالغنی

ملتسزلیکی ، یونانیلرک جییلرینه آقان ثروتیدر !
یونانک آودرونی اولسه آطه لر ایتیلایه اوغرارمیدی ؟ حتی روم
ایلی اوله قولایجه آلمزدن چیقارمیدی ؟
آطه لر یونانه تأمین ایدن زرهلینک ، دونکی یانیه ولایتزده
یتشمش ، مسلمانلر سایه سنده زنگین اولمش آوروف نامنده برحریفک
هدیه سی اولدیغنی ایچمزدده بیلیمین کیمسه قلدی . فقط آودرونی
یکی یکی آرقداشلر هدیه ایدلمه سی چاره لرینی دوشون دینداشلریمزک
— مع الناسف — هنوز یک از اولدیغنی کوریلور !

دماغمزدده انتباه نوری ، قلبمزدده غیرت کونشی طوغمز ، ینه
غفلت ظلمتلری آلتنده اویوشوب قابرسه ق — دیزلره اقرار ، قلبمزله
تصدیق ایدلم — یارین سوکیلی آنادولیمزده بدبخت همشیره سی روم
ایلی کی یابانچی آیاقلر آلتنده آزیلک تهلمکسه معروض قالدی جتدر !
بوکون آطه لر یونانه تملیک ایدن آودرونی قارداشلری ،
یارین ازمیره ، اوپرکون استانبوله کوزدیکه جکلر ، صوکرده ، نهوت ،
صوکرده قلبمزی دلمکه یوریه جکلردر ! ...

پارداریمزی یونانستانه یکی یکی دریتاوتلر هدیه ایدجک قاصه لره
آیتیمایه چالیشمق دینا ان مقدس بورجیز ، حیاتمیزک تأمین ایچون
عقلاً ک برنجی وظیفه مزدر . فقط ، ینه ای بیلیم که اوبورچی ایفا ،
بووظیفه اعتنا ایتمکه استقبالمزی تمامیه قورتارمش اولمیز !
برملتک استقبالی قورتاره حق قوت ، اقتصاد ساحه سنده کی موفقیتدر ،
نهوقت بوکون یابانچی جیلره آقان پارداریمز کندی ملتزمه منسوب
تجارلرک قاصه لرینه دوکولدیکنی کوریرسه ک اووقت امین اولم که
استقبالمز قورتیلیمش ، وطنمزه تهلمکدن آزاده قالمشدر !
نهزمان کویده کی بقا دکانک دستکاهی باشنده برمسلمان کوریر ،
نهوقت شهرده کی بوکون تجارتخانه لردن مسلمان سسلری ایشیدیرسه ک
اووقت ایمان ایدلم که کوردیکمز جبهه برنشانه خلاص ، طویدیغمز
سس بر مزدده بشارتدر .

ملکمزدده شمندوفر لوقوموتیفلرینی ، آی یاراقلی تجارت واپورلرینی
اداره ایدن ماکنیستلرک ، قابودانلرک موقعلرند مسلمان سیالری مشاهده
ایتدیکمز کوندر که ملتزم ایچون فلاح وسعادت یوللرینک آچیمش
اولدیغنه قانع اوله بیلیرز ، بوقناعی تأمین ایتک ایچون اولادلریمزی
بو حسله یتشیدیرمکه ، بو یوله سوق ایتمکه چالیشمقله برابر مستعجل
بعضی تدبیرلرده لزوم واردر .

اولجه ده عرض ایتدک که بقا یانقویه ، تحافیه جی تشوفانیدسه بورجلی
اولدجه نه افندی اوله بیلیرز ، نه یک اوله بیلیرز ، نه ده آغا !... بووضعتمده
بولانلره ویریه جک حقیقی صفت ، اسارت و ذلتدن باشقه برشی دکلدر .
یک زیاده مجلوب اولدیغمز بکلک وافندیلکی آنجق تجارب و اقتصاد
عالمده قازانه بیلیرز . آنجق بوساحه ده کی موفقیتلریمزله هم ذلتدن
قورتیلیر ، هم ده شخصمزه ، ملتزمه ، اولاد و عیالمزه اک فائده لی ، اک
خیرلی برخدمت ایفا ایتش اولورز .

هیچ شهبه یوق که ، استانبول ، ازمیر ، بروسه کی بویوک شهرلره
طوبلانلر قهوه خانه لرک کوفلی محیطلرند فائده سز اقلقه لرله عمر
کچیرمک برجنایت ، فقط ، آنادولی و عربستان ایچلرند برکویده
ویا بر ناحیه ده یرلشهرک اورالردکی دوشکون و کیمسه سز دینداشلره
اقتصاد یوللری آجق ، حیات وسعادت نورلری صاحبق ده اک بویوک
بر فضیلت ، اک فائده لی بر عبادتدر !
تقاعد معاشیه بویوک برشهرده صیقنی ایچنده یاشایان برذات ، بر
کویده ، برقصه ده ، بر ناحیه ده عینی معاشله یک مرفه بر حیات کچیره
بیلیر . عینی زمانده اوراده کی یابانچی بقالک ویا مالیفاتوره جی نک یانی
باشنده برده دکانجق آچه جق اولورسه ، هم کندیسسی پاره قازانیر ،
هم ده مملکتیمزک محوینه چالیشان آلره کیده جک پاردر کندیمزده قالیر .
بش اون غروش بر سرمایه ایله اسلام کویلرند دکان آچان یونانیلرک

— نه یابالم ؟ ایش ، بر کره چیغیرندن چیقمش ! کبی سوزلر سویلیوردی .

عزیز مرحوم که زده اولورسه اولسون و کیمه قارش بولونورسه بولونسون دوشوندیکنی سویله ، کدن چکینمز ، (ولایخا فونلومه لاثم) تجلیسنک مظهراتی بر ذات معزز ایدی (.) مخاطبلرینک متوکلا نه اولمقدن زیاده لاقیدانه بولونان متردد جوابلرینه قارش :

— یووو .. افدیله ! کیمکز مجلس مشایخک رئیس ، کیمکزده اعضا سیکز . بوخصوصده سزه یاقیشان نه یابالم ؟ دیوب کچمک دکل ، نیچین اولمش ؟ دیبه صورمق و چاره ازاله سنی بولمقدن .

سلطان احمد ، عزیز محمود هدایی حضرتلرندن ، عالمک نه ایله معمور ونه ایله خراب اولاجغنی صورمش . حضرت هدایی ده (نیچین ونه مه لازم له) جوانی ویرمش . بویوردی .

— پکی ، نه یابالم ؟ سؤالی تکرر ایدیجه :

— یاییلاجق پک چوق شی وارسه ده اول اسرده یا مشیختک (اولادیه) اولماسنی الفا ایدیکز ، یاخود مشایخ اولادینه مخصوص اولمق اوزره بر مکتب آچیکز . حقنه یورون بر شیختک اوغلی ، یرینه کچیریلزسه عائله سی ، تکیه دن چیقمايه مجبور اولور ، بلکده سفیل ، سرکردان سوقق اورتالرنده قالیر ، مطالعه سیله شق اولی قبول ایتمه یه . جککز محقق . هیج اولمازسه شق ناینک قومدن فعله چیقماسه همت بویور و کز .

استانبولده کوچوک ، بویوک اوچ یوز بوقدر تکیه وار ، بونلرک پوست نشینلرندن اوست اوسته آیده اوزر غروش آلسه کز اوچ بیک شوقدر غروش ایدر . بویاره ایله مکتب بناسنی کرالار و مصارف مبرمه سی تأمین ایله یه بیلیرسکز . آستانه لر ایله سعه وقفی بولونان تکایا مشایخندن داها زیاده آلمق ده ممکندر .

آجایغکز مکتبک پروغرامی ، دوشیرمه اصولی طویلانش ، یاخود برای خاطر تعیین اولونمش کیمسه لردن دکل ، طریقت و معرفته انتساب و اکتسابی بولونان ذوات طرفندن تنظیم قیلینلیدر .

عربی ، فارسی تدریساتنه اهمیت ویریله لی ؛ فقه ، عقائد ، حدیث تفسیر ایله برابر فصوص الحکم ، فتوحات مکیه ، مشوه شریف کبی کتب حقائق اوقوتومالی ، مناقب اولیا و اصطلاحات صوفیه تعلیم اولونمالیدر .

معلمینه کنججه : کرک شیخ ، کرک درویش اولسون ، طریقت اربابندن و ذوق معنوی اصابندن انتخاب ایدیلیدر . معلوم یا : درویشلک ، قلادن زیاده حالدن عبارتدر . آراسه کز مشایخ و درویشان آراسنده بوردسلی اوقوتاجق ذوات فاضله بولونور ، از جمله شیخ (.) حق دور استبدادک اک صولتلی زمانلرنده کرسی تدریس اوزرندن :

نوبت کرکست یوسف قوچا

نوبت قبطست فرعونست شاه

بیت مثنویسنی کمال جلاذله اوقومش و معناسنی بلافتور حضار مجلسه آکلامشدی .

— قازانجلرینک بر قسمی یونان بحریه سنه کوندرمکله برابر — آزمدت ظرفنده کویک منبت تارالارینی زواللی حسن دایلرک لندن آله جق قدر زنکین چایی اولدقلرینی کورمیورمی یز ؟ هیج برشی غائب ایتمه مک فقط پک چوق قازانمق ، فضله اوله رق ده وطنی قورتارمق ، ملتی دیریلتمک کبی فائده لر تأمین ایدن بو ایش قدر مقدس و ثوابلی بر مشغله اولورمی ؟

بوکبی ذاتک ، دنیادن بی خبر ، خیر و شرینی تفریقندن عاجز ، جاهل کوییلره اقتصاده ، تجارتی سوسی و غیرته ، نظافته ، تربیه دینه و اخلاقیه یه ، خلاصه انسانلغه دائر اوکرده جککاری شیلر ، کوستره جککاری اورنکلر ، تلقین ایده جککاری فکرلر مسلمانلره آفانده می تأمین ایدر ؟ فقط بو نقطه یی دوشونمک . او وظیفه یه قوشمق ایچون بر آز فضله حمیت ، بر آز درین دوشونجه لازم . عجبا بومزیتلر بزده وارمی ؟

م . شمس الدین

تنبیه غریب

« مدرسه المشایخ » طولایسیله بر خاطره :

علی الا کثر اوزرنده خواجه حق بولونمقسزین یه تیشهن و چوغی ، محضاً شیخزاده اولدینی ایچین — (وما کنت تخطه بيمينک) مظهریتده ایکن — مقام خلافت و مسند مشیخته ایریشن اولاد مشایخک تعلیم و تربیه سی ضمننده اوقاف نظارت جایله سنجه (مدرسه المشایخ) نامیله بر مکتب تأسیسنه تشبث اولوندیغنی غزته لر یازیور . جهات نظامنامه مصینه بر تمه محقه اولان شو تشبثی ، خالصانه تقدیر ایله متشبثلرینی تبریک ایله دیکم صیراده بوکا دائر سکز ، اون سنه اول جریان ایدن بر مکالمه یی خاطرلادم ، بلکه متشبثلره فائده سی اولور فکريله ده بوجه آتی یازمای مناسب کوردم :

یکی قانی مولویخانه سنده بولونوبوردم . قادریخانه و مرکز شیخلری احمد افندی مرحوملر ، صاحب مقام شیخ جلال الدین افندی حضرتلرینی زیارته کشلردی . یانلرنده یه مشایخندن بر ذات واردی که مرور زمانله بوکون هویتی تعیین ایده مه یه جکم .

صحبت انشاسنده تکایا و زوایانک اندراس معنویسندن بحث اولونوبور ، منتسبین طریقتک قسم کایسنده نشوه حقیقتله ذوق معرفتک همان معدومیتنه حکم ویریله جک حاللر کورولدیکنه دائر تأسفلر ایدیلوردی .

بو مباحثک قائل متأسفی ، یه او مجلسک متکلم وحده سی اولان شیخ جلال افندی ایدی . دیکرلری ، عارف مشار الیهی تصدیق ایله برابر :